

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

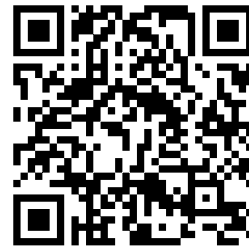
Державний обліковий номер: 0826U001369

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасова Ірина Олександрівна

2. Iryna O. Tarasova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 04-05-2026

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «МІЖНАРОДНИЙ АЛЬЯНС ГОТОВНОСТІ ЛЮДСЬКОГО РЕСУРСУ ДО ВІЙСЬКОВИХ ВИКЛИКІВ»

Код за ЄДРПОУ: 45476454

Місцезнаходження: вулиця Глибочицька, будинок 13, 1, Київ, 04052, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12408

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35, 15.21.51

Тема дисертації:

1. Формування готовності психолога до корекційновідновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії
2. Formation of Psychologists "Readiness for CorrectiveRestorative Work with Victims of Military Aggression

Реферат:

1. Дисертація присвячена теоретичному обґрунтуванню, розробленню та експериментальній перевірці психолого-педагогічних умов формування готовності психолога до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії в умовах повномасштабного воєнного конфлікту та масової психотравматизації населення України. У роботі обґрунтовано актуальність формування готовності психолога як ключової умови ефективної психологічної допомоги, зумовленої масовою травматизацією населення внаслідок військової агресії РФ, поширеністю ПТСР (15–41% за даними ВООЗ 2025 р.), недостатньою підготовкою фахівців до роботи з воєнною травмою, а також специфікою травматичного досвіду, що вимагає комплексного підходу до навчання психологів. Розкрито зміст і структуру готовності психологів до корекційновідновлювальної роботи з постраждалими, визначено її компоненти, критерії,

показники та рівні сформованості. Обґрунтовано методологічні засади дослідження, що ґрунтуються на системному, компетентнісному, діяльнісному, особистісно орієнтованому та психотравматологічному підходах. У межах дослідження розроблено авторську структуру готовності психолога до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії, яка представлена двома блоками взаємопов'язаних компонентів: фундаментальними (мотиваційно-ціннісний та когнітивний) та професійно-прикладними (операційно-діяльнісний, особистісний та емоційно-регулятивний). Структура професійної готовності психолога до корекційно-відновлювальної діяльності з постраждалими від військової агресії є універсальною, але адаптивною для різних груп постраждалих, таких як військовослужбовці, внутрішньо переміщені особи (ВПО) та родини загиблих, з акцентом на когнітивно-поведінкову терапію (КПТ) для роботи з посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) та групову терапію для подолання ознак травми переміщення, враховуючи масштаби масової психологічної травматизації в Україні яка зростає. Вона відзначається логічною цілісністю, взаємозв'язаністю компонентів та практико орієнтованим спрямуванням, що забезпечує поетапний розвиток готовності психологів, інтеграцію теоретичних знань та практичних навичок у роботі з травмою. Порівняно з європейськими моделями підготовки фахівців до роботи з постраждалими, такими як нарративна терапія травми (Herman J.L. та методика EMDR (десенсибілізація та переробка рухами очей) (Shapiro F.), запропонована структура доповнює їх елементами колективної травми, характерної для воєнного конфлікту в Україні. Особливу увагу приділено психолого-педагогічним умовам, як ключовому інструменту реалізації структури професійної готовності психолога до корекційно-відновлювальної діяльності з постраждалими від військової агресії. Процес формування охоплює системну теоретичну підготовку, спеціальну психологічну підготовку (практичний досвід під супервізією, розвиток рефлексії, профілактику вигорання тощо) та використання інтерактивних методів навчання. Virіzniallynoю рисою даної структури є інтеграція психологічних механізмів (когнітивного засвоєння, розвитку навичок, формування ідентичності та особистісної трансформації) у процес підготовки, що сприяє розвитку резильєнтності та готовності до роботи з колективною травмою. Окремим підтвердженням практичної цінності розробок є навчальна програма, яка здобула визнання у професійній спільноті. Програма включає специфіку онлайн-консультування з розвитком віртуальної емпатії та інструментів (Zoom, VR), з урахуванням обмежень екранного формату щодо зчитування невербальних сигналів, що компенсується розвитком віртуальної емпатії та адаптованими онлайн-протоколами КПТ. У дисертації розкрито психологічні механізми формування готовності, які забезпечують мотиваційну, емоційно-регулятивну та практичну підтримку професійного розвитку психологів й сприяють зростанню їхньої компетентності, резильєнтності й відповідальної професійної поведінки. Проведено констатувальний, формувальний і контрольний етапи психолого-педагогічного експерименту, результати якого підтвердили ефективність розробленої структури та системи умов. Дослідження проводилося з дотриманням етичних стандартів АРА та EFPA, з інформованою згодою респондентів, конфіденційністю та дебрифінгом на вибірці 257 магістрантів-психологів (ЕГ – 25, КГ – 232; демографія: 78 % жінок, вік 22–52 роки; критерії включення – студенти магістратури без клінічного ПТСР; виключення – особи з гострою травмою для уникнення ретравматизації. Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному теоретичному й методичному обґрунтуванні процесу формування готовності психолога до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії.

2. The dissertation is dedicated to the theoretical substantiation, development, and experimental verification of psychological-pedagogical conditions for forming psychologists "readiness for corrective-restorative work with victims of military aggression under conditions of full-scale war and mass psychotraumatization of Ukraine"s population. The study substantiates the relevance of forming psychologists "readiness as a key condition for effective psychological assistance, driven by the mass traumatization of the population due to the Russian Federation"s military aggression, the prevalence of PTSD (15–41% according to WHO 2025 data), insufficient training of specialists for war trauma, and the specificity of traumatic experiences requiring a comprehensive approach to psychologists "training. The content and structure of psychologists "readiness for correctiverestorative work with victims are revealed, with its components, criteria, indicators, and levels of formation defined. The methodological foundations of the research are substantiated, based on systemic,

competence-based, activity-based, personality-oriented, and psychotraumatological approaches. Within the study, an original structure of psychologists' readiness for corrective-restorative work with victims of military aggression has been developed, presented in two blocks of interconnected components: fundamental (motivational-value and cognitive) and professionally applied (operational-activity, personal, and emotional-regulatory). The structure is distinguished by logical integrity, interconnectedness of components, and practice-oriented direction, ensuring the step-by-step development of psychologists' readiness, integration of theoretical knowledge, and practical skills in working with trauma. Particular attention is paid to the system of psychological-pedagogical conditions as a key tool for implementing the structure. The readiness structure is universal but adaptive for victim groups (military personnel, IDPs, families, civilians), emphasizing cognitive-behavioral therapy for stress disorders and group therapy for displacement maladaptation, responding to Ukraine's conflict realities as collective experience of losses. The system encompasses systematic theoretical training, special psychological training (practical experience under supervision, development of reflection, burnout prevention, etc.), and the use of interactive teaching methods. A distinctive feature of the system is the integration of psychological mechanisms (cognitive assimilation, skill development, identity formation, and personal transformation) into the training process, promoting resilience and readiness to work with collective trauma. Compared to European models of training specialists for trauma work, such as narrative trauma therapy (Herman J.L.) and eye movement desensitization and reprocessing method (Shapiro F.), the proposed structure complements them with elements of collective trauma characteristic of the war conflict in Ukraine. A separate confirmation of the practical value of the developments is the training program, which has gained recognition in the professional community. The program includes specifics of online counseling with development of virtual empathy and tools (Zoom, VR), adapted protocols like online CBT and mixed narrative therapy, responding to war realities in Ukraine. The dissertation reveals psychological mechanisms for forming readiness, which provide motivational, emotional-regulatory, and practical support for psychologists' professional development and contribute to the growth of their competence, resilience, and responsible professional behavior. The ascertaining, formative, and control stages of the psychological-pedagogical experiment were conducted, the results of which confirmed the effectiveness of the developed structure and system of conditions. The study was conducted in compliance with APA and EFPA ethical standards, with informed consent from respondents, confidentiality, and debriefing to avoid retraumatization. The scientific novelty of the research results consists in the comprehensive theoretical and methodological justification of the process of developing psychologists' readiness to conduct corrective and restorative work with individuals affected by military aggression. For the first time, the study identifies and characterizes the content, structure, key features, and levels of such readiness, taking into account the specific nature of war-related trauma and the contemporary demands of psychological support. Psychological conditions ensuring the integrity and effectiveness of the readiness formation process are substantiated and experimentally verified, and a training program encompassing motivational-value, cognitive, operational-activity, personal, and emotional-regulatory components has been developed and tested.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Тарасова І. О., Митник О. Я. Зміст, структура та показники розвитку готовності психолога до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії // Перспективи та

інновації науки. 2025. № 11(57). С. 2499–2509. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-11\(57\)-2499-2509](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-11(57)-2499-2509).

- 2. Тарасова І. О. Готовність психолога до роботи з постраждалими від військової агресії: теоретичний аналіз проблеми // Наукові перспективи. 2025. № 1(55). С. 1913–1924. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1\(55\)-1913-1924](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1(55)-1913-1924).
- 3. Тарасова І. О. Професійна підготовка практичного психолога до здійснення корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від війни // Освітньо-науковий простір. 2024. Вип. 7 (2–2024), т. 2. С. 91–102. [https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.7\(2\)/2.2024.23](https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.7(2)/2.2024.23)
- 4. Тарасова І. О. Психологічні особливості формування готовності психолога до корекційної роботи з постраждалими від військової агресії // Габітус. 2024. Вип. 66. С. 361–366. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.66.61>.
- 5. Тарасова І., Родченко Л. Психологічний супровід та відновлення постраждалих у контексті військової агресії // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Психологія. 2024. Вип. 4(65). С. 39–43. DOI: <https://doi.org/10.32689/maur.psych.2024.4.7>.
- 6. Тарасова І. О. Стан дослідження проблеми готовності психолога до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими внаслідок війни // Освітньо-науковий простір. 2023. Вип. 5 (2–2023). С. 159–170. DOI: [https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.5\(2\).2023.17](https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.5(2).2023.17).
- 7. Tarasova I. Psychological conditions for forming professional readiness of master"s degree psychologists for corrective and restorative work with victims of prolonged military aggression // Перспективи та інновації науки. 2026. № 1(59). С. 188–198. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1\(59\)-188-198](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-1(59)-188-198).
- 8. Tarasova I. Systemic Interconnection of Professional Readiness Components for Psychologists in Corrective and Restorative Work under Military Aggression Conditions // Věda a perspektivy. Série #Pedagogika vysokoškolského vzdělávání". 2025. No 10(53). С. 402–409. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10\(53\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(53))
- 9. Тарасова І. О. Психологічна реабілітація осіб, які постраждали від військової агресії // Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference (18–19 грудня 2024 р., м. Дніпро). Дніпро: FOP Marenichenko V.V., 2024. С. 223.
- 10. Тарасова І. О. Подолання психологічних наслідків військової травми // Стан, проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 грудня 2024 р., м. Кременчук). Кременчук: ЦФЕНД, 2024. С. 53.
- 11. Тарасова І. О. Характеристика корекційно-відновлювальної роботи психолога з постраждалими від військової агресії // Освіта і наука 2024: збірник наукових праць. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 1448–1449.
- 12. Тарасова І. О. Аналіз фундаментальних показників готовності психологів до корекційно-відновлювальної роботи з постраждалими від військової агресії // Готовність HR до кризових ситуацій та військових викликів: проблеми, досвід, перспективи: матеріали Міжнародного конгресу (9 грудня 2024 р., м. Київ). Київ, 2024.
- 13. Тарасова І. О. Актуальні аспекти діагностики та надання медичної допомоги в умовах воєнного стану // Академічні читання імені Володимира Паська: матеріали VII Науково-практичної конференції з міжнародною участю (3 жовтня 2024 р., м. Київ). Київ: УВМА, 2024
- 14. Тарасова І. О. Актуальні практичні випадки в практиці фахівців у сфері ментального здоров'я // PUBLIC HEALTH 2024: матеріали тренінгу з оволодінням практичними навичками (3 жовтня 2024 р., м. Київ). Київ: УВМА, 2024.
- 15. Тарасова І. О. Психологічна реабілітація осіб, які постраждали від військової агресії // Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development: матеріали II Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції (18–19 грудня 2024 р., м. Дніпро). Дніпро: WayScience, 2024.

- 16.Тарасова І. О. Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні // Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (11 грудня 2024 р., м. Хмельницький). Хмельницький, 2024.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Митник Олександр Якович
2. Oleksandr Y. Mytnyk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0450-9838

Додаткова інформація: <https://scholar.google.co.th/citations?hl=en&user=eDnxAdMAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Балахтар Валентина Візиторівна
2. Valentyna Balakhtar

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6343-2888

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/441698>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216846691>;
https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=uk&hl=uk&user=wGr8UkIAAAAJ&sortby=pubdate

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євтушенко Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Yevtushenko

Кваліфікація: к.психол.н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5145-7332

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, Київ, 03056, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макаренко Леся Леонідівна

2. Lesia Makarenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6062-8834

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Ns-1RiAAAAAJ>;

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57220183447>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/1894344>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чанчиков Ілля Костянтинович

2. Illia K. Chanchykov

Кваліфікація: д.філософ, 053

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4023-8622

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Попелюшко Роман Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Попелюшко Роман Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна